

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego - od kartoteki do bazy on-line : doświadczenia i perspektywy

Author: Aleksandra E. Adamczyk

Citation style: Adamczyk Aleksandra E. (2008). Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego - od kartoteki do bazy on-line : doświadczenia i perspektywy. W: M. Kyrcer, D. Pawelec (red.), "Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego" (S. 59-68). Katowice : Oficyna Wydawnicza Waław Walasek.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Aleksandra E. Adamczyk

Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego – od kartoteki do bazy on-line. Doświadczenia i perspektywy

Wstęp

Każda biblioteka akademicka ze względu na swój charakter oraz potrzeby społeczności uniwersyteckiej jest typem biblioteki naukowej. Książnica akademicka służy rozwojowi nauki poprzez aktywne uczestniczenie w tworzeniu informacji i organizowaniu dostępu do gromadzonych zasobów wiedzy. Partycypuje w procesie edukacji, współtworzy księgozbiory cyfrowe, prowadzi działalność reklamową oraz marketingową. Zapewnia też coraz szybszy i wygodniejszy dostęp do oferowanych usług, zasobów tradycyjnych i elektronicznych. Wszystkie te zadania w pełni realizuje Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego. Poprzez prowadzoną działalność usługową i naukową zapewnia środowisku akademickiemu dostęp do poszukiwanych materiałów zgodnych z dydaktyką, realizowanymi projektami badawczymi oraz specjalnościami Uczelni. Obecnie Biblioteka UŚ wykonuje nie tylko usługi tradycyjne, ale i wirtualne¹. Ich realizację umożliwia serwis internetowy BUŚ, za pośrednictwem którego udostępniana jest m.in. informacja o bibliografii, zaś jej opracowaniem zajmuje się Oddział Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej². Dla Uczelni szczególnie ważną jest ta forma działalności bibliograficznej, której celem jest rejestrowanie publikacji pracowników. Opracowywane wykazy bibliograficzne, poprzez dokumentowanie dorobku naukowego, publicystycznego i artystycznego, są elementem promocji wiedzy i rezultatów prowadzonych badań naukowych. Stanowią jed-

¹ Większość usług informacyjnych o charakterze wirtualnym prowadzonych przez BUŚ w Katowicach jest dostępnych na stronie domowej Biblioteki pod adresem: <http://www.bg.us.edu.pl>.

² Wcześniej (przed połączeniem w 2007 r. Oddziału Udostępniania Zbiorów z Oddziałem Informacji Naukowej) praca nad Bibliografią Dorobku Pracowników UŚ była realizowana w Oddziale Informacji Naukowej.

no z narzędzi *public relations* Uniwersytetu Śląskiego i jednocześnie podnoszą rangę tworzącej je biblioteki akademickiej.

Karty z kalendarza

Początki Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego³ nie były łatwe: „(...) brak własnego pomieszczenia utrudniał i wprost uniemożliwiał stworzenie właściwego księgozbioru Biblioteki Głównej (...). Kadra biblioteczna była młoda, mało ustabilizowana, w większości bez przygotowania zawodowego”⁴. Stopniowo jednak sytuacja kadrowa i lokalowa ulegała poprawie. Po okresie intensywnej pracy organizacyjnej Biblioteka zaczęła podejmować nowe wyzwania. Obok podstawowej działalności (gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów), rozpoczęła zbieranie informacji w celu upublicznienia dorobku pracowników Uniwersytetu opracowywanej w formie drukowanych zestawień obejmujących podmiotowe wykazy prac.

Na początku była kartoteka. Źródłem opracowanej przez ówczesną młodą kadrę bibliotekarską bibliografii były odbitki, nadbitki i spisy nadsyłane przez dziekanaty, które sprawdzano w „Przewodniku Bibliograficznym”, „Bibliografii Zawartości Czasopism” i w innych dostępnych źródłach bibliograficznych. Pierwszy drukowany spis publikacji obejmujący lata 1968–1972⁵ ukazał się w 1974 roku, kiedy Bibliotece przyznano dodatkowe środki finansowe. Przyjęty w niej zasięg terytorialny obejmował piśmiennictwo krajowe i międzynarodowe. Z uwagi na wyznaczony zasięg formalny w skład bibliografii weszły druki zwarte, artykuły w czasopismach, rozdziały prac zbiorowych, referaty ogłoszone drukiem, recenzje, prace redakcyjne. Całość materiałów uszeregowano według wydziałów istniejących w chwili powstania Uniwersytetu Śląskiego. W 1977 roku ukazała się kontynuacja bibliografii publikacji naukowych za lata 1973–1974⁶. Informacje bibliograficzne zebrano na podstawie nadesłanych przez autorów kart dokumentacyjnych. Pozostałe źródła stanowiły: „Przewodnik Bibliograficzny”, „Bibliografia Zawartości Czasopism”, „Science Citation Index”, „Реферативный Журнал”, „Internationale Bibliographie der Zeitschriftenliteratur”. Wykaz uwzględniał druki zwarte, artykuły w czasopis-

³ W 1999 r. uzgodniona została nowa nazwa – Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego.

⁴ J. Ratajewski: *Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1968-1970)*. „Biuletyn Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1972” 1973, s. 62.

⁵ *Bibliografia publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Śląskiego w latach 1968–1972*. Oprac. J. Woźnicka. Materiały Wydziału Prawa i Administracji za lata 1971–1972 zebrała D. Polczyk. Katowice 1974.

⁶ *Bibliografia publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Śląskiego za lata 1973-1974*. Oprac. D. Gburska, A. Kaszper, A. Kowolik, Z. Makowska, A. Marcy, H. Woźniak. Pod. red. A. Dobrowolskiej. Katowice 1977.

mach, rozdziały w pracach zbiorowych, referaty wygłoszone na konferencjach i opublikowane prace redakcyjne, wstępy, recenzje, polemiki a także artykuły z „Trybuny Ludu” i „Życia Warszawy”. Podziału zrębu głównego bibliografii dokonano według jednostek organizacyjnych Uczelni. W roku 1978 ukazał się kolejny zeszyt bibliografii publikacji pracowników Uniwersytetu Śląskiego⁷. Przy jego opracowywaniu uwzględniono ten sam zestaw źródeł bibliograficznych, jak w zestawieniu z 1977 roku. Zachowano porządek według wydziałów. Rok 1979 był ostatnim, w którym upubliczniono dorobek pracowników w druku⁸. Bibliografia obejmowała piśmiennictwo z 1976 roku, obok prac naukowych odnotowując także dorobek publicystyczny. Przy jej opracowaniu nie zmieniono wykorzystanych źródeł. W roczniku udokumentowano wydawnictwa zwarte, artykuły, rozdziały w pracach zbiorowych, publikowane referaty, prace redakcyjne, wstępy, recenzje. W obrębie wydziałów wyszczególniono instytuty.

W latach 1977–1996 prace nad bibliografią przebiegały w sposób nieusystematyzowany. Brakowało środków na publikowanie dorobku Uczelni i znowu była tylko kartoteka. Liczba osób pracujących nad Bibliografią wahała się od jednej do kilku. Wciąż jednak, z różnym nasileniem trwały prace zmierzające do zgromadzenia zgłoszeń napływających z sekretariatów i dziekanatów lub bezpośrednio od pracowników UŚ. Doraźnie prowadzono także prace z dostępnymi drukowanymi źródłami bibliograficznymi. Na podstawie zgromadzonych w ten sposób materiałów opracowywana w Oddziale Informacji Naukowej bibliografia przyjęła częściowo formę kartoteki, a z nadbitek, kserokopii kart tytułowych, list publikacji przysyłanych z dziekanatów oraz innych dokumentów zawierających dane bibliograficzne na temat publikacji pracowników UŚ stworzono repozytorium. Jednak opracowywanie Bibliografii przy zastosowaniu tradycyjnych metod pochłaniało wiele czasu i wysiłku.

Kiedy w latach 90-tych rozpoczęła się komputeryzacja Biblioteki UŚ, naturalne stało się wykorzystanie jej potencjału do prowadzenia, wtedy jeszcze lokalnych, a dziś ogólnie dostępnych baz bibliograficznych, obejmujących piśmiennictwo pracowników instytucji. Od tego momentu Biblioteka UŚ stała się ważnym ogniwem uczelnianej, instytucjonalnej, a także ogólnopolskiej sieci informacyjnej, a serwis WWW, bramą poprzez którą w ramach usług wirtualnych otwarto dostęp do nowej formy opracowania dorobku pracowników UŚ – bibliograficznej bazy danych.

⁷ *Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Śląskiego za rok 1975*. Oprac. D. Gburska, A. Kaszper, A. Kowolik, Z. Makowska, A. Marcy, H. Woźniak. Pod. red. A. Dobrowolskiej. Katowice 1978.

⁸ *Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Śląskiego za rok 1976*. Oprac. D. Gburska, J. Dłużyńska, H. Florkowska, A. Kaszper, A. Kowolik. Pod. red. A. Dobrowolskiej. Katowice 1979.

Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego

Prace nad elektroniczną formą bibliografii rozpoczęto w 1996 r. poprzez szkolenia w zakupionym przez BUŚ modułowym systemie PROMAX. Formalna instalacja modułów Bibliografia oraz Pracownik/Osoba nastąpiła 24 stycznia 1997 roku. Moduły były testowane przez pół roku. Po przeanalizowaniu ich funkcjonalności i przygotowaniu nowego warsztatu bibliograficznego zostały zainstalowane w bibliotekach wydziałowych. Instalację przeprowadzono w Bibliotekach: Instytutu Fizyki, Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Prawa, Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Wydziału Biologii, Wydziału Filologicznego w Katowicach oraz w Sosnowcu: w Bibliotece Wydziału Techniki i w Bibliotece Wydziału Nauk o Ziemi. Od września 1997 do lutego 1998 roku w ramach prac zleconych wprowadzono do bazy około 5 tys. opisów bibliograficznych (moduł Bibliografia) oraz 2 tys. rekordów z danymi pracowników (moduł Pracownik/Osoba). W pracach zleconych uczestniczyło 12 osób, które wprowadzały opisy do bazy w ramach specjalnie utworzonego wspólnego konta. Stopniowo wzrastała liczba operatorów bazy, a do współpracy dołączały kolejne specjalistyczne Biblioteki: Wydziału Filologicznego w Sosnowcu, Wydziału Teologicznego, Wydziału Techniki (zmieniła nazwę na Biblioteka Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach). Przyjęto zasadę, iż bibliografia będzie obejmowała publikacje pracowników, dla których UŚ jest pierwszym miejscem zatrudnienia. Najwcześniejsze rejestrowane w bazie wydawnictwa sięgają roku 1968, kiedy to powstał Uniwersytet Śląski. Baza dokumentuje dorobek piśmienniczy pracowników UŚ zatrudnionych na etatach naukowych, dydaktycznych, naukowo-dydaktycznych, bibliotekarskich, technicznych, administracyjnych, pracowników emerytowanych i rencistów. Ukazuje dorobek naukowy i publicystyczny oraz rejestruje publikacje dotyczące życia kulturalnego i społecznego w środowisku akademickim.

Celem zespołu bibliograficznego jest dążenie do tego, aby bibliograficzna baza była odbiciem naukowej i twórczej pracy Uniwersytetu. Jej zawartość jest stale uzupełniana o nowe opisy publikacji krajowych i zagranicznych⁹. Obecnie zawiera około 55 tys. opisów bibliograficznych (przyrost pozycji bibliograficznych przedstawiono w Tabeli 1).

Aktualnie rejestracji w bazie podlegają nie tylko wydawnictwa zwarte i artykuły w czasopiśmie, rozdziały w pracach zbiorowych, publikowane referaty wygłaszane na konferencjach, prace redakcyjne, ale również wstępy, recenzje, polemiki, wywiady, prace tłumaczone i hasła

⁹ Baza bibliograficzna uzupełniana jest na podstawie bibliografii narodowej, bibliografii specjalnych, źródeł elektronicznych o charakterze naukowym (do dyspozycji bibliografów jest około 60 baz danych i blisko 16 tys. czasopism elektronicznych udostępnianych w sieci komputerowej UŚ) oraz katalogów bibliotek polskich i zagranicznych.

w encyklopediach, słownikach, leksykonach, których autorami są pracownicy UŚ. Rejestracji dokonuje się w systemie PROMAX poprzez kreatory: książka, niesamoistna część wydawnictwa, czasopismo, artykuł, polemika, wywiad. Najnowszym kreatorem dostępnym od niedawna w bazie jest działalność artystyczna (zespół bibliograficzny przygotowuje się do uzupełnienia bibliografii o koncerty i wystawy).

Tabela 1. Bibliografia. Statystyka pracy w latach 1968–2007

Dekady	1968–1977	1978–1987	1988–1997	1998–2007
Opisy bibliograficzne	4 808	9 834	16 514	23 703

Źródło: Statystyki wygenerowane w systemie PROMAX.

Od 2005 roku dostęp do bazy bibliograficznej umożliwia interfejs WWW pod nazwą PROWEB¹⁰, napisany przy użyciu pakietu Progress WebSpeed będącego efektywnym środowiskiem projektowym i użytkowym. Wyszukiwanie danych w PROWEB-ie można prowadzić na kilka sposobów: przeszukując je poprzez indeksy, z pomocą słowników lub przy użyciu zapamiętanych strategii wykorzystując logikę Boole’a. Indeksy zostały zdefiniowane przez administratorów bazy¹¹. Ich liczba dla poszczególnych grup użytkowników jest różna. O tym, które z indeksów udostępnić poszczególnym grupom decydują administratorzy systemu, którzy określają uprawnienia dla każdego użytkownika.

Budowa aplikacji pozwala na implementowanie każdego formatu opisu dokumentu (np. książki, rozdziały, normy, patenty, wzory użytkowe, taśmy, czasopisma, artykuły, wywiady, polemiki, recenzje, mapy, itp.). Cenioną przez użytkowników funkcją systemu jest dostęp do peł-

¹⁰ Dostępny w Internecie: <http://opac.bg.us.edu.pl/Scripts/CGIIP.EXE/WService=proweb/prlogin.w>.

¹¹ Do dyspozycji użytkowników przygotowano indeksy publiczne. Aktualne indeksy zostały zbudowane w 2007 roku, są to: Autor (pracownik UŚ) – indeks wyszukuje wyłącznie pracowników Uniwersytetu Śląskiego, Autor (wszyscy) – indeks uwzględnia wszystkich autorów, redaktorów, tłumaczy etc. (także tych, którzy nie są pracownikami UŚ), Czasopismo (Tytuł, Skrót, ISSN) – indeks umożliwia wyszukiwanie artykułów w czasopiśmie przez wprowadzenie jego tytułu (pełnego, bądź skróconego) i numeru ISSN, Rok wydania – indeks przeszukuje bazę wyłącznie z uwzględnieniem pola Rok wydania, Tytuł – indeks przeszukuje bazę wyłącznie z uwzględnieniem pola Tytuł, Wszystkie pola – indeks przeszukuje bazę z uwzględnieniem wszystkich pól, Wydział (Pracownicy) – w odpowiedzi otrzymujemy listę pracowników wydziału, (warunkiem znalezienia się nazwiska pracownika na liście jest przynajmniej 1. zarejestrowana w bazie jego publikacja), Wydział (Publikacje) – indeks wyświetla publikacje pracowników wybranego wydziału.

nych tekstów i streszczeń poprzez URI (Uniform Resource Identifier). Pozwala on zlokalizować dokument elektroniczny przy użyciu istniejących protokołów internetowych. Najczęściej wykorzystywanym w bazie identyfikatorem jest URL¹². Dzięki tej opcji część opisów bibliograficznych posiada link do pełnego tekstu (2360 opisów) i/lub streszczenia (155 opisów)¹³. Część linków jest aktywna wyłącznie w sieci uczelnianej (dotyczy to linków do tekstów dostępnych w źródłach elektronicznych zakupionych przez Uniwersytet Śląski). Pierwsze linki do abstraktów i pełnych tekstów załączono w marcu 2006 r. i w taki oto sposób Biblioteka UŚ rozpoczęła realizację nowej formy usług dedykowanych swoim użytkownikom.

Zarządzanie projektem Bibliografia

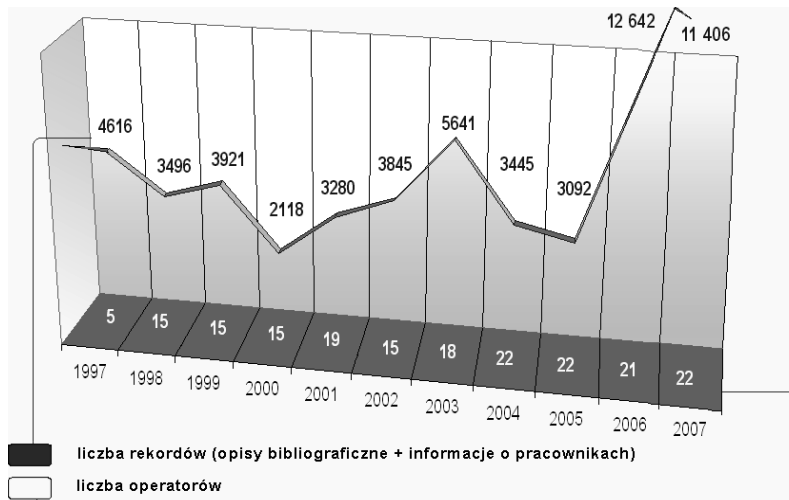
Doświadczenia ostatnich lat będące udziałem bibliotek naukowych dotyczące kompleksowego zarządzania jakością (TQM – Total Quality Management), spowodowały znaczne zainteresowanie tą problematyką. TQM proponuje bowiem zespół zasad, metod i narzędzi, które można wykorzystać w celu wprowadzenia zmian i ulepszeń w pracy. Tworzy płaszczyznę dla działań zespołowych. Praca w zespole pozwala na efektywne wykonywanie zadań dzięki ich odpowiedniemu podziałowi. Wzajemna pomoc przy osiągnięciu wspólnie wyznaczonych celów oraz dzielenie się pomysłami zwiększają znaczenie pracy dla poszczególnych członków zespołu oraz podnoszą efektywność pracy całej grupy¹⁴. Także w BUŚ zdecydowano o stopniowym dostosowaniu ogólnych kryteriów nowego modelu zarządzania do potrzeb i warunków funkcjonowania biblioteki. Praktyczna implementacja tego rozwiązania w projekcie Bibliografia nastąpiła w marcu 2006 r., kiedy wprowadzono nową strategię zarządzania bazą. Jednoosobowe administrowanie zastąpiono zarządzaniem zespołowym. Takie rozwiązanie przyniosło wymierne rezultaty (Por. Wykres 1).

¹² URI (Uniform Resource Identifier) – stanowi nadzbiór URL i URN. Można nim zaadresować nie tylko witrynę, ale również książkę; URL (Uniform Resource Locator) – zunifikowany format odnośników do zasobów internetowych. URL składa się z rodzaju zasobu, dwukropka i części zależnej od rodzaju zasobu. Por. P. Najsarek: *Terminologia Open Access – o czym warto wiedzieć?* W: „Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy”. [online]. 2006, nr 3 (73). [Dostęp: 27 listopada 2007]. Dostępny w Internecie: <http://www.ebib.info/2006/73/najsarek.php>.

¹³ Stan na 31 stycznia 2008 roku.

¹⁴ E. Głowacka: *Studium zastosowania kompleksowego zarządzania jakością (TQM) w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej*. Toruń 2000, s. 36–42.

Wykres 1. Bibliografia. Statystyka pracy w latach 1997–2007

Źródło: Statystyki wygenerowane w systemie PROMAX.

Podstawowym zadaniem administratorów było określenie jasnych zasad poprawnego opracowywania dokumentów. Obok przyjętych przepisów regulowanych przez wydawnictwa normalizacyjne, należało wskazać na te rozwiązania i metody, które zostały wypracowane przez zespół zarządzający. Wynikały one w głównej mierze z analizy struktury systemu oraz jego technicznych możliwości. Rezultatem tych działań było sporządzenie *Instrukcji*¹⁵ obejmującej zasady doboru rejestrowanych źródeł oraz szczegółowo omawiającej metody opracowywania różnych typów dokumentów w systemie PROMAX.

Aktualnie zespół tworzący bazę bibliograficzną składa się z bibliotekarzy BUŚ i bibliotekarzy bibliotek specjalistycznych (tych, które zadeklarowały chęć współpracy) oraz administratorów (przeprowadzających także korektę), jak również korektorów. Wprowadzaniem opisów do bazy zajmują się operatorzy w BUŚ i bibliotekach specjalistycznych. Administracją, korektą, opracowaniem, linkowaniem zajmuje się zespół bibliograficzny zarządzający projektem¹⁶. Ponadto do zadań administratorów należy także prowadzenie działalności in-

¹⁵ A.E. Adamczyk, M. Tomaszek: *Instrukcja dla operatorów bazy „Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego”*. Katowice 2006 (dokument do użytku wewnętrznego).

¹⁶ Od 2007 roku tworzą go administratorzy i korektorzy.

struktażowej w zakresie tworzenia opisu bibliograficznego dokumentowanych publikacji oraz udzielanie konsultacji. Szkoleniem obowiązkowo objęci są operatorzy, którzy rozpoczynają pracę w bazie.

W koncepcji pracy zespołowej tworzenia bazy danych istotną rolę odgrywa telekomunikacja, bowiem grupa wykonuje swoje zadania z pomocą komputera w sieci. Odległość, w jakiej znajdują się poszczególni członkowie grupy nie stanowi dziś problemu. Dzięki sieciowemu udostępnieniu bazy wszystkim operatorom, projekt może być realizowany w zespole rozproszonym, niezależnie od lokalizacji poszczególnych stanowisk. Dodatkowo, sieć komputerową można wykorzystać jako narzędzie wspomagające i konsolidujące pracę grupy, decydującą rolę mają w nim bazy wiedzy i systemy ekspertowe. W BUŚ do wspomagania pracy bibliografów tworzony jest system BAZA WIEDZY. Jest on ogólnodostępną platformą wymiany doświadczeń i stanowi repozytorium konkretnych porad. Jest tworzony przez osoby administrujące projektem Bibliografia, które chcą dzielić się swoją wiedzą i w ten sposób skutecznie pomagać w pracy innym uczestnikom projektu. Zawiera informacje przydatne dla operatorów bazy, w tym odpowiedzi na pytania najczęściej kierowane do administratorów. Aby zostać użytkownikiem systemu nie trzeba się rejestrować, ale zasoby BAZY WIEDZY dostępne są tylko w obrębie sieci uczelnianej. Jeśli pośród przykładów zamieszczonych w BAZIE WIEDZY nie ma jeszcze rozwiązania konkretnego problemu, o poradę można zwrócić się drogą elektroniczną (np. poprzez e-mail). Wdrożona w ten sposób metoda niemal całkowicie wyeliminowała bariery komunikacyjne, które pojawiały się wcześniej w rozproszonym zespole bibliotekarzy zajmujących się opracowywaniem bibliografii. Stale obserwujemy, jak BAZA WIEDZY wzmacnia proces doskonalenia jakości. Jest to możliwe poprzez utrzymanie wysokiego poziomu szkoleń oraz stałe udzielanie porad. Jednocześnie, narzędzie to stanowi otwarty system informacji i komunikacji o rezultatach prowadzonych działań.

Perspektywy bibliografii

Najważniejszym założeniem w pracy nad Bibliografią Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego jest jej upublicznienie oraz popularyzacja osiągnięć UŚ w środowisku akademickim. Szansą na pełną bieżącą aktualizację jest przygotowywana regulacja prawna oraz wdrażany testowo system e-ZGŁOSZENIE¹⁷, wspomagający rejestrację publikacji w bazie¹⁸.

¹⁷ Projekt e-ZGŁOSZENIE udostępnia poprzez stronę WWW formularze zgłoszeniowe publikacji do rejestracji w bazie.

¹⁸ Dostępny w Internecie: http://www.bg.us.edu.pl/e-zgloszenie/e_rejestracja.htm.

Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego jest projektem, który stale się rozwija. Ostatnie dwa lata były szczególnie obfite w szereg nowatorskich rozwiązań, których wdrożenie stało się niezwykle istotne dla jego upowszechnienia w cyberprzestrzeni¹⁹. Podjęte działania umożliwiły przede wszystkim rozpoczęcie prac, w wyniku których baza bibliograficzna zaczęła stopniowo przeobrażać się w zintegrowany system zasobów informacji o charakterze multidyscyplinarnym. Także sam PROMAX, oferuje szereg funkcji dotąd jeszcze niewykorzystanych, tym samym otwiera perspektywy rozwoju projektu Bibliografia. Przede wszystkim pozwala na przetworzenie informacji ukrytej w dostępnej. Ponadto daje użytkownikowi np. możliwość odsłuchania nagrania lub obejrzenia przetworzonego na postać komputerową filmu. Jest przygotowany do współpracy z serwerem multimedialnym²⁰, w którym można przechowywać i udostępniać dokumenty oraz multimedia. Takie repozytorium mogłoby obejmować: dokumenty tzw. born digital²¹, preprinty, referaty, prace artystyczne np. fotografie, plakaty, informacje na temat wystaw, koncertów, rzeźb, grafik, fotografii etc. Podjęcie tego typu prac pozwoliłoby na uzupełnienie i wyeksponowanie w bibliografii nie w pełni zaprezentowanego dorobku artystycznego Uniwersytetu Śląskiego²².

Z pewnością do określenia kierunku rozwoju projektu Bibliografia potrzebna będzie w przyszłości szersza dyskusja w środowisku bibliotekarskim i akademickim. Możliwości systemu bibliograficznego, ale przede wszystkim różnorodność badań i podejmowanych inicja-

¹⁹ Ilość odwiedzin bazy w Internecie (PROWEB) od 2005 do czerwca 2007 wynosiła około 3500 wejść, natomiast po zbudowaniu nowych indeksów – od czerwca 2007 – do grudnia 2007 wzrosła do ok. 6000, co może świadczyć o tym, że organizacja narzędzi wyszukiwawczych takich jak: słowniki, indeksy oraz powiększający się zasób spowodowały wyraźne zainteresowanie bibliografią wśród internetowych użytkowników BUŚ (pierwszym ważnym narzędziem podnoszącym zarówno jakość pracy przy bibliografii, jak i możliwości wyszukiwawcze był słownik tytułów czasopism, o jego implementację zabiegała pierwsza administratorka elektronicznej bazy bibliograficznej E. Pozor; po jego uruchomieniu wraz z A.E. Adamczyk stworzyły format rejestrowania czasopism indeksowanych w bazie).

²⁰ Repozytorium mogłoby także przechowywać i udostępniać zbiory tekstów, które ukazały się drukiem lub w formie elektronicznej, nadbitek, materiałów pokonferencyjnych, maszynopisów, druków niskonakładowych (zgromadzonych w BUŚ i bibliotekach specjalistycznych) oraz dokumentów, które nie ukazały się w drukowanej postaci, ale np. zostały upublicznione w formie wystąpienia jak np. referaty z konferencji. Być może część dokumentów mogłaby być dostępna tylko z zastosowaniem udostępnienia kontrolowanego.

²¹ Born digital – obiekty (w tym dokumenty), które „urodziły się”, tzn. zostały stworzone od razu w postaci cyfrowej.

²² Tego typu prace wiązałyby się z uzyskaniem zgody autorów (dotyczyłoby to przede wszystkim pracowników Wydziału Artystycznego i Wydziału Radia i Telewizji).

tyw naukowych oraz badawczych w Uniwersytecie Śląskim dają Bibliotece UŚ szansę stworzenia niezwykle ciekawej i bogatej w zasoby hybrydowej bazy bibliograficznej, której realizacja 40 lat temu mogłaby stanowić jedynie marzenie futurystyczne, natomiast dzisiaj jest już na wyciągnięcie ręki.

Abstract

The article describes the role that the University of Silesia Library played and still plays in providing documentation and promoting the scientific achievements of the research workers at the University of Silesia. There is presented the development of bibliography from traditional library card files to the electronic bibliographic database that gradually becomes the modern hybrid database combining bibliographic information with the access to the full text. There was shown the way the bibliography was becoming an important part of public relations of the University. Through the efforts of the bibliographic team there was built the collection of the library containing diverse scientific, research, artistic and journalist works of the University of Silesia research workers. The development prospects of the project carried out in the University of Silesia Library were pointed out.

